

B.A. IV Semester Degree Examination, May/June 2013
SANSKRIT (Optional)
 संज्ञा, कारक, मध्यमव्यायोगः।

Time : 3 Hours

Max. Marks: 80

- I. Write answers in **one** sentence in Sanskrit (**any ten**) :

॒०८९ वा॑कु॒दली॒ न॒०८७॒उ॒दली॒ उ॒तु॒र ब॒र॒य॒रि॒ (॒०८९॒उ॒दली॒) :

- i) मध्यमव्यायोग नाटकस्य कर्ता कः ?
- ii) व्यायोग शब्दस्य तात्पर्य किम् ?
- iii) घटोत्कचः कः ?
- iv) 'मध्यम' पदस्य विशेषणं किम् ?
- v) घटोत्कचः पदस्य अर्थः कः ?
- vi) सर्वाः प्रजाः क्षत्रियाणां कस्य शब्देनाभिधीयते ?
- vii) बहुसदृशो हि _____ स्वरस्य ।
 i) भीमस्य ii) नकुलस्य iii) धनञ्जयस्य ।
- viii) संयोगे गुरु इति सूत्रं _____ संज्ञा सूचयति ।
 i) लघु ii) गुरु iii) हस्त
- ix) नीचैरनुदातः इति सूत्रं _____ संज्ञा सूचयति ।
 i) उदात्त ii) अनुदात्त iii) स्वरितः ।
- x) तुल्यास्य प्रयत्नं सर्वर्ण इति सूत्रं _____ संज्ञा सूचयति ।
 i) सर्वर्णम् ii) पदं iii) गुणं
- xi) साधकतमं करणं _____ विभक्ती सूचयति ।
 i) प्रथमा ii) सप्तमी iii) तृतीया
- xii) आधारोऽधिकरणं _____ विभक्तीं सूचयति ।
 i) द्वितीया ii) सप्तमी iii) तृतीया

II. Explain संज्ञा with the help of सूत्राः (any four) :

12

सूत्रे शब्दायदिंद संज्ञेन्दन्तु विवरीयि (बैकाद नाल्यु) :

१) स्वरितः

२) उदात्तः

३) अवसानम्

४) विभाषा

५) वृद्धिः

६) गुणः ।

III. Explain सूत्राः with examples (any three) :

12

बैकाद मूरु सूत्रेन्दन्तु उदाहरणेन्दयोग्यिन्दिग्ये विवरीयि :

१) कर्मणी द्वितीया ।

२) येन अञ्जविकारः ।

३) साधकतमं करणम् ।

४) ध्रुवमपायेऽपादानम् ।

५) भीत्रार्थानां भयहेतुः ।

IV. Correct the sentences (any three) :

6

बैकाद मूरु वाक्येन्दन्तु सरिप्रदिसीयः :

१) अन्धस्य दीपात् किम् ?

२) हरिः वैकुण्ठेषु अनुवसति ।

३) माता बालकम् मोदकं यच्छति ।

४) वृक्षस्य पर्णं पतति ।

५) अनन्तं हेतोर्वसति ।

६) गुरु आसनं उपवसति ।

V. Translate and explain (any two) :

ಅನುವಾದಿಸಿ, ವಿವರಿಸಿ (ಬೇಕಾದ ಎರಡು) :

- 1) ಸಜಲಜಲದಗಾವ್ರ: ಪದ್ಯತ್ವಾಯತಾಕ್ಷಾ
ಮೃಗಯತಿ ಗತಿಲೀಲೋ ರಾಕ್ಷಸ: ಪ್ರೋಗ್ರದಂಭ್ರಃ |
ಜಗತಿ ವಿಗತ ಶಙ್ಕಸ್ತವದ್ವಿಧಾನಾ ಸಮಕಂ
ಸಸುತ ಪರಿಜನ ಭೋ ಹನ್ತುಕಾಮೋಽಭ್ಯುಪैತಿ ||
- 2) ತರುಣ ತರುಣತಾನುರುಪಕಾನ್ತे
ನಿಯಮಪರಾಧ್ಯಯನ ಪ್ರಸಕತಬುಡ್ರೆ |
ಕಥಮಿಹ ಗಜರಾಜದत್ತ ಭಗ್ನ-
ಸ್ತರುರಿವ ಯಾಸ್ಯಸಿ ಪುಷ್ಟಿತೋ ವಿನಾಶಾಮ् ||
- 3) ಆಕ್ರಮ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಮಿಮಂ ಜ್ವಲದುಗ್ರಕಪ-
ಮುಗ್ರೇಣ ಬಾಹುಬಲವೀರ್ಯ ಗುಣೇನ ಯುಕ್ತಮ् |
ಏಷ ಪ್ರಯಾತಿ ಶಾನಕೈರವಧ್ಯ ಶೀಘ್ರ-
ಮಾಸಾರವರ್ಷಮಿವ ಗೋವಿಷಭಃ ಸಲೀಲಮ् ||

10

Max Marks: 80

VI. Explain reference to the context of any three :

(3x4=12)

ಬೇಕಾದ ಮೂರಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ವಿವರಿಸಿ :

- 1) ಬಲಾಬಲ ಪರಿಜ್ಞಾಯ ಪುತ್ರಮೇಕ ವಿಸರ್ಜಯ |
- 2) ಅಯಂ ತು ದಕ್ಷಿಣೋ ಬಾಹುರಾಯುಧಂ ಸಹಜಂಮಮ |
- 3) ಪೂಜ್ಯತಮಾ: ಖಲು ಬಾಹ್ಮಣಾ: |
- 4) ಭೋ: ಸುಯೋಧನ, ವರ್ಧತೆ ತೆ ಶತ್ರುಪಃ |
- 5) ಉನ್ಮತ್ತಕ, ದೈವತ ಖಲ್ವಸ್ಮಾಕಮ |

VII. Describe the "Bhasa Samasya".

12

ಭಾಸ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಣಿಸಿ.

ಅಥವಾ

Explain Bhasa's life, date and works.

ಭಾಸನ ಕಾಲ, ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.

VIII. ಟಿಪ್ಪಣಿ ಲಿखತ :

6

ಏಕಾಂಕನಾಟಕಾನಿ |

OR

ಭೀಮಸೇನ:

B.A. IV Semester Degree Examination, May/June 2013

BASIC – SAMSKRUTAM

जानकीहरणकाव्यं-दशरथवृत्तान्तः व्याकरणांशः

Time : 3 Hours

Max. Marks : 80

- I. त्रयाणां अनुवादं कृत्वा विवृणुतः (3x6=18)

चैक्षादं मुरारन्मु अनुवादी, विवरिशी.

Translate and explain **any three** of the following :

1) जिगीषु रम्यस्त समस्तशास्त्र - ।

ज्ञानोपरुद्धेन्द्रिय वाजिवेगः ॥

आजावजय्यानज नन्दनोऽन्तः ।

स षड्द्विषः पूर्वमसौ विजिष्ये ॥

(or) 2) माता भवित्री भवतुल्यधाम् ॥

इन्द्रद्विषब्रृत्तिनिषूदनस्य ।

तेनोपयेमे समयं विदित्वा ।

वहूः समक्षं विधिवद्विधेया ॥

3) तासु प्रजानामधिपः प्रजार्थी ।

देवीषु चारित्रकुलोन्नतासु ।

अदृष्टं पुत्राननवन्ध्य दृष्टिः ।

चिन्ताहतात्मैव निनायकालम् ॥

4) वनेषु वासो मृगयूथमध्ये ।

क्रिया च वृद्धान्धं जनस्य पोषः ॥

वृत्तिश्च वन्यं फलमेषु दोषः ।

सम्भावितः को मयि घातहेतुः ॥

5) सुमन्त्रसूतस्य सुमित्रयामौ ।

पाणिग्रहं लभितया द्विजेन ।

पुण्यं भवान्या भवहस्तसक्त ।

हस्ताम्बुजाया वपुराललम्बे ॥

II. त्रयाणां कृते सप्तनदर्भं व्याख्यातः :

(3×4=12)

बैज्ञाद एर्हर्थं शैदृशं देवोदने पूष्टिर्हीरिः

Reference to the context any three of the following :

1) जगामरोषादिव लोहितत्त्वम् ।

2) भागच्छिदो भार्गवमार्गणस्य ।

3) तिस्रो विरेजुर्वलयः सुदत्याः ।

4) स्वर्लोकमन्तःकरणस्ययातुः प्रीत्यानु यात्रा मिव कर्तुकामः ।

5) क्रोधानलेनास्य ददाह देहम् ॥

III. द्वे कृते टिप्पणीं लिखत ।

(2×5=10)

बैज्ञाद एर्हर्थं शैदृशं उर्ध्वायि०

Write short notes on any two of the following :

1) अयोध्या पट्टण - अयोध्यापृष्ठाङ्का

2) दशरथः

3) मुनिकुमार विलापः ।

4) उपमा सौन्दर्य ॥

IV. कुमारदासकवे: देश काल कृतिमधिकृत्य लिखत ।

10

कुमारदास कविय देश, काल, कृतिगङ्गान्मुकुरितु उर्ध्वायि०

अथवा

रघुवंश - जानकीहरणकाव्ययोः तुलनात्मकाध्ययनांशान् संगृह्य लिखत ।

रघुवंश-ज्ञानकेऽहरण काव्यगङ्ग डुलनाडुक आद्य॒यना॒०ठगङ्गान्मु॒० संगृही॒० उर्ध्वायि०

कोशिष्य - एम्सी (६)

V. एक वाक्येन उत्तरं लिखत । (दशानां) : SAMSKRUTAM क्रमानुसारं - पृष्ठ (८)

10

1) जानकीहरण काव्यस्य कर्ता कः ? दशरथवृत्तान्तः व्याकरणांशाहेश्वरः - पृष्ठ (८)

2) रघुवंश महाकाव्यस्य कर्ता कः ? इष्टानी सम्बन्धम् अधिकारांशः - पृष्ठ (८)

3) दशरथस्य सारथिः कः ? देवोदेव द्वितीयांशः स्थानांशः - पृष्ठ (८)

4) भार्गवः इति कस्य नाम ? वृषभः (८)

5) जानकीहरणकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ? वृषभः (८)

6) दशरथस्य पिता कः ? वृषभः (८)

7) पंक्तिरयः इति कस्य नाम ? वृषभः (८)

8) कुमारदासस्य पिता काः ? वृषभः (८)

9) जितसिद्धकन्या का ? वृषभः (८)

10) का बाल वृक्षान् पुत्री कृतानि ? वृषभः (८)

11) भवान्याः पिता कः ? वृषभः (८)

12) दशरथवृत्तान्तः कतमः सर्गः ? वृषभः (८)

VI. अ) पंचानां तद्वितरुपाणि लिखत :

10

ऽदरडद्विड्विरुप्त्वर्याः

1) जन - समूहार्थक

2) वसुदेव - अपत्यार्थक

3) मनुष्य - भावार्थक

4) अस्मद् - सम्बन्धार्थक ।

5) अंजना - अपत्यवाचक ।

6) निपुण - भावार्थक

7) श्री - मत्तर्थक

8) शूर - वंशार्थक

आ) पंचानां तर/तम वाचकान् लिखत ।

झदर तर/तम वाचकान् लिखत ।

1) प्रिय

5) लघु

2) साधु

6) स्थूल

3) महत्

7) अल्प

4) नीच

8) सुन्दर.

(सिराज) । छात्री 180 मिनिट का । V

१. इन शब्दों का अर्थ लिखें ।

२. इन शब्दों का उदाहरण लिखें ।

10

III. दो कठोर विषयों लिखत ।

विषयों के बारे में लिखें ।

Write short notes on anytwo of the following :

1) अधिकारी वक्तुण - वाचकान् लिखत

(सिराज) शिशु शास्त्र लाइब्रे ।

१. इन शब्दों का अर्थ लिखें ।

२. इन शब्दों का उदाहरण लिखें ।

Or 2) दामन

छात्री शिशु विज्ञान विभाग ।

3) मुनिकृष्ण विलाप

१. इन शब्दों का अर्थ लिखें ।

4) वारा शीर्षी

२. इन शब्दों का उदाहरण लिखें ।

IV. विभागात्मक दर्शक वाले के विभिन्नता लिखत ।

इन शब्दों का अर्थ लिखें, कठोर विभागात्मक दर्शक वाले के विभिन्नता

अवधारणा

कठोरात्मक - विभाग ।

कठोरात्मक - विभाग ।

कठोरात्मक - विभाग ।

ठुबरी - जातीय विभाग वाले, तुलनात्मक विभाग वाले, संग्रह विभाग विभाग - विभाग ।

विभाग - विभाग वाले विभाग वाले विभाग विभाग वाले विभाग विभाग विभाग ।

